

a s t r a f i l m

Un spațiu foarte generos acordat documentarului românesc

Convorbire cu Adina Vărgatu

Astra Film Festival are, la fiecare nouă ediție, un program mai ambițios și mai complex. Care sunt noutățile absolute ale ediției a zecea?

Cea mai notabilă este, fără îndoială, programul copiilor. Ne așteptam să aibă succes, dar ceea ce am trăit în primele ore de festival a depășit toate previziunile. Nu e puțin lucru ca, la salutul de bun venit, să îți răspundă în cor o „clasă” de cel puțin 600 de copii „Buuunăăă dimineaăăa !”. Proiecția a fost un spectacol în sine, datorită reacțiilor spontane ale copiilor: au râs, au aplaudat, s-au mirat la unison. Cei mai mulți dintre ei se aflau pentru prima oară într-o sală de cinema. Erau surprinși de mărimea ecranului și au făcut cunoștință cu magia sălii de spectacol. A fost cadoul **Astra Film** pentru ei, un cadou modest față de bucuria și aerul proaspăt pe care copiii l-au adus în Festival. Programul copiilor a fost gândit pe termen lung, pentru că avem în arhiva **Astra Film** destule documentare pentru copii, pe care intenționăm să le grupăm în programe de cinematecă pentru elevi, pe mai multe segmente de vârstă.

Vă ocupați de ani buni de selecția și programarea filmelor. Cum s-a modificat în acest timp interesul cineaștilor documentariști, din România și din străinătate, față de Festivalul sibian?

În anii '90, interesul românilor și al străinilor erau invers proporționale. Erau vremurile când occidentalii descopereau Estul Europei, în timp ce românii căutau să ajungă în Vest cu orice preț. Urmarea a fost că primele ediții ale Festivalului au stârnit mai multă atracție și curiozitate din partea străinilor. „Curiozitate” inclusiv în sensul de ciudățenie, dacă e să ne amintim de ediția din 1994, care a avut loc în sala de lectură a bibliotecii publice, iar filmele au fost proiectate pe zece televizoare, sau de cea din 1996, din sala de conferințe a Cercului Militar din Sibiu, care are cam 150 de locuri... Situația s-a mai echilibrat din 2000 încoace, iar acum cred că interesul cineaștilor documentariști din România pentru **Astra Film** a ajuns la un nivel normal. Să nu uităm că în anii din urmă **Astra Film** a avut programe tot mai ample dedicate documentarului românesc, în afară de secțiunea competițională: retrospectiva „România” (2006), „Transilvania mea” (2007), iar în 2008

am prezentat documentarul românesc în cadrul unor programe speciale în Novosibirsk, Poznan, Torino, Madrid.

....continuare în pagina 8

Excelența-Sa David Oren, ambasadorul Israelului în România, și Dumitru Budrala, directorul Festivalului, la ceremonia de deschidere

Astra Film Festival sprijină documentarele românești

Ediția jubiliară a festivalului internațional de film documentar **Astra Film Festival** a ajuns în ziua a treia. Astăzi, între orele 15:00 – 19:00, în Sala B a Casei din Cultură din Sibiu se va desfășura o nouă etapă a programului „Interesul public pe agenda media” (“Public interest on media agenda”). Este vorba de o competiție anuală de filme documentare, lansată în anul 2008 de Fundația Soros România, adresată televiziunilor locale din toată țara și incluzând de asemenea secțiuni de *training* dedicate producției de gen. Continuându-și eforturile de încurajare a documentarului românesc, **Astra Film Festival** prezintă, în parteneriat cu inițiatorul, acest program pentru profesioniștii activi în televiziunile locale.

Proiectul își propune să aducă pe agenda media teme cu adevărat importante și să determine o acoperire mediatică responsabilă și profesionistă a subiectelor legate de temele respective. Pentru fiecare ediție a competiției este aleasă o nouă temă de interes public. Documentarele premiate de Fundația Soros vor fi proiectate la Casa de Cultură, cu ocazia **Astra Film Festival**.

Un alt eveniment remarcabil al zilei de miercuri are loc în Sala A, începând cu ora 19:00. În cadrul programului special „Noul Val & filmul documentar”, o nouă inovație purtând marca **Astra Film Festival**, Corneliu Porumboiu recomandă documentarul *Rupt de prezent / Out of the Present* (1995) de Andrei Ujică. Ineditul program își propune să aducă în fața publicului sibian reprezentanți importanți ai „Noului Val” din România, cineaști care vor prezenta, comenta și discuta împreună cu publicul câte un documentar ales din lista personală de preferințe.

Corneliu Porumboiu este regizorul lungmetrajelor *A fost sau n-a fost?* (2006) și *Politiștii, adjectiv* (2009), ambele selecționate și premiate la Cannes, precum și la numeroase alte festivaluri internaționale de film din întreaga lume. Andrei Ujică, profesor universitar și scriitor născut în Timișoara în 1951 și stabilit în Germania din 1981, este, de aproape două decenii, un remarcabil autor de documentar. *Rupt de prezent / Out of the Present* este al doilea film dintr-o trilogie a comunismului, care a început în 1992 cu *Videograme dintr-o revoluție* (co-regizor: Harun Farocki) și se va încheia în curând cu *Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu*.

Pentru prima dată în cadrul unui festival de film autohton, copiii au beneficiat de un program special cuprinzând documentare dedicate lor și dublate în limba română. Noua secțiune **Astra Film Festival** s-a bucurat de un uriaș succes în rândul celor mai tineri spectatori. Astfel, la cele două proiecții din prima zi de Festival (luni, 26 octombrie) au participat entuziașt aproape 1.200 de copii cu vârste cuprinse între 6 și 10 ani, veniți din grădinițele și școlile locale.

....continuare în pagina 8

Alioşa / Alyosha

(Estonia, 2008)
Regia: Meelis Muhi

Alioşa e, după cum te lămureşte şi titlul original complet al regizorului estonian Meelis Muhi, care a mai fost la Astra Film Festival şi în trecut, chiar cu o versiune mai veche şi mai scurtă a poveştii de aici, un soldat de bronz. Pe scurt şi mai clar, Alioşa e statuia uriaşă de bronz reprezentând soldatul rus căzut în lupta pentru eliberarea de fascism / ocuparea – depinde ce parte întrebi – Estoniei la finalul celui de-al Doilea Război mondial; şi monumentul lui a stat de la a treia aniversare a „victoriei” în piaţa din centrul oraşului. Şi, ulterior declarării independenţei fostei republici baltice şi desprinderii ei *de facto* de URSS, a devenit simbolul – sau centrul, sau pretextul – unei gâlcevi tot mai accentuat-escaladate între ruşi ori nostalgici ori veterani ai războiului pe de o parte şi, pe de alta, „patrioţi” estonieni care îl văd drept un perpetuu memento celebrator al ocupaţiei şi terorii sovietice căreia i-a fost supusă ţara lor timp de peste 55 de ani. Discret, intervenind doar ocazional cu întrebări adesea participanţilor de ambele părţi la tulburările din jurul statuii, Muhi preferă în genere să observe, timp de peste doi ani (2005-7) evoluţia conflictului şi a argumentelor – ce virează rapid din zona discursurilor măcar pretins civilizate spre manifestări din gama zbieretelor, pumnilor, picioarelor şi aruncatului (literal) cu piatra. Camera stă cel mai adesea la o anume distanţă, înregistrând varii momente – sărbătoriri succesive ale Zilei Victoriei, de la cea oarecum consensuală din 2005 la cele tot mai animat- conflictuale din anii următori, când vocile (şi gesturile) care cer mutarea ori chiar distrugerea statuii; discursuri pro şi contra; amintiri şi ciocniri. Până când, ocazional, regizorul decide să se apropie de un chip sau o mulţime, ori să intervină direct, prin întrebări. Şi peste toate, punctat prin prim-planuri recurente, tronează / pluteşte / bântuie Alioşa, întunecat, impasibil şi parcă trist, deja oricum înfrânt (de istorie? de moarte? cui îi mai pasă?!), prins în prim-planuri care par să sublinieze absurdul întregii situaţii iscate în jurul biete statuii. Care, aşa mare, neagră, un pic adusă de spate, are ceva de Lucifer proaspăt căzut şi totuşi încă impozant... Iar momentul dinspre final, în care, după degenerarea protestelor în vandalism şi violenţă stradală complet divorţată de orice activism / politică, Alioşa e pus, fără marele paravan de cărămizi care îl înconjurase până atunci, în mijlocul cimitirului militar, duce cu el mai multă tristeţe decât ai crede că se mai poate aduna în deja apăsătoare poveste marcată de furii şi fanatisme de toate părţile şi îţi poate accentua gustul amar oricum prezent.

Carmen Mezincescu

Competiţie Europa
Miercuri, 28 oct., ora 13:10, Sala A
Vineri, 30 oct., ora 12:40, Sala B

Maşina sănătăţii comunitare din districtul roşu / Health Bus at the Red Light

(Elveţia, 2008)
Regia: Laurence Favre

Filmul în două luni pe străzi din centrul Genevei, documentarul lui Laurence Favre, centrat pe practicanţii ai prostituţiei din metropola elveţiană şi pe dubiţa unde îi aşteaptă lucrători comunitari şi infirmieri, nu e doar un studiu sociologic. El reuşeşte, amestecând coerent dialogurile cu prostituate şi prostituţi (dintre care cei mai mulţi n-au vrut să le fie filmate chipurile), instructaje privind utilizarea prezervativelor şi alte asemenea, precum şi câteva discuţii între responsabilii cu experimentul, să fie cumva un film în toată puterea cuvântului despre unul dintre cele mai supra-folosite (sau poate, în context, ar merge spus chiar exploatare) vizual şi clişezate domenii.

Cum s-a întâmplat asta? Printr-o concepţie clară şi o regie care, fără să facă abuz de elemente de bravură ori simboluri, reuşeşte totuşi să aibă un stil, efasat, dar coerent, pictând în tuşe sigure şi fără concluzii prestabilite diverse perspective şi motivaţii privind lumea mai mult sau mai puţin „profesioniştilor” sexului stradal la minut. Cei pe care se concentrează imaginile sunt tipuri reprezentative, dar suficient de clar conturate încât să nu poată fi reduşi la simple stereotipuri. Există un travestiit flamboaiant care îşi vede traiul şi / mai ales meseria ca pe un exerciţiu social ce te face mult mai greu impresionabil / tangibil. Există o imigrantă africană pentru care totul e ca un soi de dedublare, un rol în care intră persoana (diferită) care e în restul timpului şi care are o viziune şi opinii extrem de clare asupra demnităţii personale şi a lucrurilor acceptabile şi de nepermis din cadrul muncii ei. Există şi o agitată dependentă de droguri (heroină?), în plin proces de dezintoxicare, mult mai nesigură decât alţii şi frustrată de căderea standardelor. Avem chiar, la un moment dat, o reprezentantă a „vechii gârzi”, o doamnă trecută bine de prima tinereţe – poate şi de a doua – ce face o comparaţie între practicile din vremuri deja duse şi cele contemporane, vorbind şi ea despre coborârea standardelor şi a tarifelor, ca şi, între altele, cu năduf, despre pericolul de a fi o tânără prostituată imigrantă într-o ţară a cărei limbă nu o vorbeşti.

Construit ca un exerciţiu de cunoaştere / investigare reciprocă şi ca o tentativă de instruire în materie de protecţie personală pentru marginalii lucrători ai domeniului, *Maşina sănătăţii comunitare din districtul roşu* bifează şi umor, şi anchetă, şi tristeţe, şi nevroze... cam toate acele lucruri despre care spunem, clişestic, că ar caracteriza condiţia umană...

Carmen Mezincescu

Competiţie Student
Joi, 29 oct., ora 11:20, Sala B
Vineri, 30 oct., ora 20:10, Sala B

Oameni, vise, fapte / People, Dreams, Actions

(Germania, 2007)
Regia: Andreas Stiglmayr

Satul ecologist din apropierea Berlinului care e subiectul documentarului regizat de Andreas Stiglmayr e, în linii mari, ceea ce am putea numi un falanster. Un grup de iubitori de natură se hotărăsc să abandoneze modul de viaţă consumerist al lumii occidentale şi să-şi construiască propria celulă socială, în care să trăiască după propriile reguli, fără a da socoteală nimănui.

Primele minute ale filmului mi-au lăsat impresia că urmează să asist la o lungă pledoarie pentru o utopie socialistă. „Sieben Linden, cel mai tânăr sat al Germaniei”, e populat de oameni mânaţi de cele mai nobile intenţii: fiecare dintre ei îşi doreşte să menţină o „amprentă de carbon” cât mai scăzută în activităţile de zi cu zi, casele sunt ecologice, la fel ca şi legumele pe care le cultivă în grădina şi hainele pe care încearcă să şi le confecţioneze singuri. În comunitate, oamenii par să muncească după puteri, primind după nevoi. Liderii comunităţii au un aer de hippoţi simpatici, care organizează întâlniri de grup, fiecare locuitor fiind liber să-şi exprime frustrările într-un mod artistic şi să vorbească în faţa celorlalţi despre ceea ce-l deranjează. Încetul cu încetul, însă, ajungem să cunoaştem mai îndeaproape problemele satului. Documentarul e riguros organizat, urmărind câteva întrebări punctuale: cum funcţionează economia? cine conduce? carnivori sau vegetarieni? care sunt limitele exploatarei animalelor? cine se ocupă de educaţia copiilor? Consensul aparent de la început se estompează şi, oricât de nobile ar fi idealurile ecologice şi sociale din mintea fondatorilor satului, între proiectul pe hârtie şi punerea lui în practică ies la vedere, cu fiecare mărturie în parte, fisuri tot mai numeroase.

O explicaţie ar fi aceea că satul e format din individualităţi puternice şi fiecare locuitor al său are o viziune uşor diferită asupra „ecologismului”, în punctele esenţiale. O comunitate fără o conducere formală nu pare să funcţioneze, şi unii ajung să-şi dorească un „rege” sau o „regină”. În acest timp, vecinii satului, intervievaţi de Andreas Stiglmayr, nu dau nici ei semne că s-ar lăsa convingşi de idealurile falansterului; unii spun că ecologiştii „trăiesc ca ţigani”, alţii admiră ceea ce ei încearcă ei să facă, însă observă că în sat „e cam dezordine”, lucrurile nu prea stau la locul lor.

Interesant e, dincolo de ineditul subiectului, climaxul spre care conduce montajul, Andreas Stiglmayr lăsând să se acumuleze o masă critică de mărturii şi opinii, pe baza cărora spectatorii pot trage singuri concluziile.

Cătălin Sturza

Competiţie Europa
Joi, 29 oct., ora 13:20, Sala B
Vineri, 30 oct., ora 12:20, Sala A

O moarte notabilă / Glorious Exit

(Elveția, 2008)

Regia: Kevin Merz

Încă din prima secvență, documentarul de debut al elvețianului Kevin Merz reușește să creeze anumite expectative pe care le onorează laudabil până la finalul celor peste 70 de minute de film: din start, avem de-a face cu un personaj deosebit, palpabil, care va cunoaște și se va cunoaște odată cu noi; apoi, este evident sectorul cinematografic de bază al regizorului, și anume imaginea de film – nici un cadru nu supără cu acel aspect stângace al multor documentare filmate din mână sau, mai rău, filmate fără a se lua vreodată în calcul lumina sau unghiulația. Aici există regie, există viziune, și sunt îmbucurătoare: planuri-detaliu sugestive, cadre descriptive care par rupte dintr-o interminabilă după-amiază în tonuri calde și, nu în ultimul rând, un montaj inspirat (trecerea la imaginile „de arhivă” se face prin cadre similare, fiind astfel naturală din punct de vedere cinematografic, și nu doar cerută strict de narațiune).

Documentarul abordează un subiect cu puternice reverberații antropologice: cultura și tradițiile nigerienilor ne sunt prezentate din punctul de vedere al unui neinițiat, descoperirea și cunoașterea venind astfel, simultan, pe două canale diferite – al personajului și al spectatorului. Și chiar am putea adăuga, într-o destul de mare măsură, un al treilea „explorator” al acestui univers: regizorul însuși, a cărui cameră exploatează la maxim fiecare nervură a acestei lumi total diferite de cea din care provine. Atât Kevin Merz, cât și personajul principal, Jarreth Merz (fratele vitreg al regizorului), sunt la fel de uimiți și captivați de misterul și aparenta incoerență a acestei lumi pe cât este și spectatorul însuși. Uluirea este la același nivel pe toate cele trei planuri atunci când vedem că la înmormântarea „conducătorului” satului – un fost medic și tatăl celor doi –, cei prezenți la eveniment vor purta tricouri inscripționate cu fotografia și numele acestuia, vor cânta, dansa și mânca pâna dimineață și că, așa cum chiar Jarreth concluzionează, acesta manifestare costă atât de mult încât poate ruina financiar o întregă familie.

Unul din punctele forte ale documentarului a fost contextul care l-a făcut realizabil: faptul că regizorul este, indirect, parte din familie i-a oferit acestuia o incredibilă flexibilitate – sătenii se simt în largul lor în fața unei camere de filmat purtate de un om oarecum cunoscut, Jarreth se deschide sincer în fața obiectivului, frații săi vitregi din Nigeria își dau frâu liber gândurilor, iar din *voice-over*-ul naratorului (Kevin Merz), care apare ocazional (mai mult la începutul filmului), se conturează acea atmosferă familială, sinceră și chiar candidă pe alocuri. Itinerariul de ordin antropologic nu se rezumă nicidecum la simpla prezentare a unor practici religioase și tradiționale din respectiva zonă nigeriană, ci acestea sunt filtrate printr-o conștiință europeană, care, deși își recunoaște originile, este pe atât de sigură de fragilitatea lor, la fel cum este și de șansa pe care a avut-o de a ieși din acel mediu care îi este acum străin.

Carmen Dirvariu

Competiție Internațională
Sâmbătă, 31 oct., ora 22:10, Sala B

Locul unde și soarele întârzie pe cer / Where the Sun Doesn't Rush

(Polonia, 2009)

Regizor: Matej Bobrik

Scurtmetrajul polonezului Matej Bobrik se prezintă, mai degrabă decât ca un documentar, ca un film de ficțiune, sprijinit de o viziune puternică și de multă măiestrie în a aduce pe ecran o lume mult stilizată. *Locul unde și soarele întârzie pe cer* este un film de stare, în care evenimentele se înșiruiesc după o logică proprie universului căruia îi aparțin, o lume subtil-absurdă și comică, în care animalele sunt apariții cu o prezență mai mare de spirit decât cea a oamenilor.

În orașelul dintre munți, cu vechiul turn din centru, atmosfera este amorfă. Un bătrân stă la o masă într-un bar, cufundat în lumina liniștită a după-amiezii. Privește în gol. Un ventilator scoate niste scârțâituri constante. O muscă bâzâie și de la picioarele unei mese, o pisică se concentrează ca să distingă direcția din care vine zgomotul scos de insectă. Se plictisește și începe să se spele. În cimitir, o femeie aranjează florile într-o glastră. Un bărbat, așezat pe un scaun de lângă fereastra bucătăriei, o privește pe soția lui în timp ce aceasta prepară masa. Pendula unui ceas se bălăgâne în perete. Femeia îi așază farfuria în fața și îl scrutează pe bărbat cu privirea, în timp ce mănâncă. În ferma de vaci, animalele rumegă mulțumite, în ritmul trompetelor vioaie ce se fac auzite, iar laptele curge alert, cu spumă, în țevile instalației de colectare.

Majoritatea celor care trăiesc aici sunt oameni în vârstă. Interacțiunea dintre ei se produce doar în momentele necesare. În rest, mijlocul prin care aceștia comunică este o stație de radio, ale cărei difuzoare răspândesc frazele cu ecou, peste străzile aproape pustii ale micului oraș. Mesajele anunță concursul pentru angajarea unui îngrijitor la cimitir, termenele pentru plățile facturilor, moatea unei localnice care a avut un soț și a crescut un fiu, a muncit cu devoțiune și a fost pensionară în ultimii ani ai vieții.

Cadrele filmului lui Matej Bobrik sunt foarte distincte între ele, frumos construite și luminate, neîncălcând nicicând însă coerența lumii ciudate pe care o alcătuiesc. În peisajele cu ceruri vaste sau cele cu câmpii largi, de un verde intens, se simte o prezență miraculoasă, a cărei sursă concretă este dificil de depistat. Din acest motiv, stilul *Locului unde și soarele întârzie pe cer* amintește, din cinema recent, de filmele regizorului Bruno Dummont.

Gabriela Filippi

Competiție Studenți
Vineri, 30 oct., ora 10:00, Sala A

Decupaj / Rough Cut

(Iran, 2007)

Regizor: Firouzeh Khosrovani

Decupaj este un film percutant datorită coerenței rezultate din armonia dintre imagini și ideile vehiculate. La nivelul vizual, cât și la cel narativ, documentarul Firouzehei Khosrovani se păstrează simplu, în ciuda citatelor culturale și metaforelor pe care le conține. În Teheran, autoritățile politice consideră o lezare a moralității publice ca în magazinele de îmbrăcăminte, hainele să fie expuse pe manechine ce reproduc întocmai formele corpului feminin. Din acest motiv, proprietarii afacerilor sunt obligați să prezinte în vitrinele lor doar manechine ale căror corpuri au fost în prealabil mutilate, cărora li s-au șters însemnele fizice ce împing spre viciu. Primele forme îndepărtate de pe trupurile păpușilor din plastic sunt sânii, printr-o tăietură grosolană (*rough cut*), lăsând-se un piept plat, cu două găuri sinistre. Sunt înlăturate, de asemenea, mâinile, uneori părți ale capului sau picioarele. Grămada formată din membrele dezmembrate i-a inspirat autoarei o serie de imagini dispartate, ce se suprapun ca într-o pictură cubistă.

Felul acesta de a fi judecată, pe bucăți, o împinge pe femeia iraniană către labilitate. Nevoia de a-și găsi identitatea este cu atât mai puternică cu cât, la câteva decenii distanță, a fost obligată să se supună unor principii contradictorii. În 1936, Reza Shah interzicea, din interes politic, purtarea voalului ce acoperea aproape întreg corpul iraniencelor, impunându-le vestimentația și stilul de viață occidentale. Succesorul său, Mohammad Reza Pahlavi, a mers și mai departe decât tatăl lui în această direcție, ceea ce a declanșat, din rândul populației profund tradiționaliste a epocii, Revoluția Islamică din 1979. Voalul a redevenit obligatoriu, iar femeia o păpușă care își închide în ea, sub voalul de culoare închisă, trăirile.

Gabriela Filippi

Competiție Internațională
Sâmbătă, 31 oct., ora 12:45, Sala B

Prima zi la Astra Film Festival, cu Carmen, Borat și copiii

Carmen din foarte multe motive, printre care și... Borat, iar copiii pentru că au fost atât de numeroși, prezenți și dinamic-participativi. Și toți cei de mai sus pentru că ar putea fi considerați, mai mult sau mai puțin direct, punctele forte (sau momentele de maximă atracție) ale primei zile de Astra Film Festival.

Dumitru Budrala

Să începem, însă, cu copiii, căci ei au fost răsfățații primelor proiecții ale ediției jubiliare a Festivalului. Ei au fost cei mai mulți, cei mai fericiți și cei mai matinali. Ei s-au plimbat în jurul lumii cu primul episod americano-senegalezomexican din *Les Petits matins du monde*, pentru ca, mai apoi, adulții să descopere și ei pe cine a supărat Borat, cum a evoluat „atotpresenta” noastră Dacie și de ce în Iran manechinele de plastic sunt în război cu autoritățile. Primul film românesc prezentat la Festival a fost *Adela și Agnetha*, în regia lui Geo Scripcariu, în cadrul secțiunii-focus „Made in Romania”. Scurtul documentar abordează subiectul interculturalității din Transilvania, cu referire mai exactă la familiile mixte de romi și sași, iar, prin personajele sale dezinvolve, anume cele două doamne omonime titlului, proiecția a amuzat restrânsul public de la acea oră

a prânzului, fără însă a declanșa curiozități nestăvilite ori discuții aprinse. Prezent în sală, regizorul a răspuns întrebărilor adresate, pentru ca mai apoi să-și demonstreze amabilitatea și să stea la câteva vorbe, în holul Casei de Cultură, cu cei interesați de subiectul abordat de el într-un mod mai mult sau mai puțin cinematografic. Discuții aprinse ar putea isca pasionantul documentar al italienei Marina Anedda, *Suflet / Soul*, din competiția europeană, prin subiectul provocator: reacțiile – de la misogine la furibunde sau absurde și trecând prin toată gama de gradații și indignări intermediare – ale locuitorilor (desigur, bărbați!) dintr-o micuță localitate siciliană, la simpla idee a participării unei femei la tradiționala cursă de cai anuală organizată în cinstea Sfântului Constantin; drept pentru care așteptăm cu interes Q&A-ul de după a doua viziune a filmului – azi la 14:25, în Sala A. Și *Călăreții / Horsemen*, povestea călăreților-ghizi din Songpan și a numeroaselor lor probleme financiare, economice, sociale și, nu în ultimul rând, personale ori legate de inefabile precum demnitatea, a avut parte de o scurtă discuție la finalul proiecției. Regizoarea Nancy Muqing Wu, care a petrecut o bună bucată de vreme în compania personajelor pe care se străduiește să le redea cât mai fidel și fără ingerințe auctorial-subiective, a explicat cum vedea în istoria ghizilor de pe drumurile către Podișul Tibetan o reflexie în „mai mic” a problemelor cu care se confruntă

China ultimilor ani, marcată de numeroase schimbări economice și de deschiderea – selectivă – spre capitalism. Întrebată despre soarta ulterioară a protagoniștilor, ea a povestit despre oameni care au fost atât de impresionați de aceștia, încât s-au dus la fața locului ca să-i vadă! Iranianca Firouzeh Kosrovani, venită să-și prezinte în competiția internațională filmul *Decupaj / Rough Cut*, a impresionat – previzibil, mai ales publicul feminin – cu istoria ei despre mutilările simbolice la care sunt supuse manechinele feminine din vitrinele magazinelor din țara ei. Regizoarea a mărturisit cum a filmat pe ascuns, fără aprobări, dar cu „complicitatea” proprietarilor exasperați de abitarul și aberația dispozițiilor în materie, și a zis că speră la zile mai bune. Deschiderea oficială a festivalului i-a revenit lui *Carmen face cunoștință cu Borat / Carmen Meets Borat* – un documentar trist, care și-a ținut totuși spectatorii ce umpluseră sala mare pe marginea scaunelor până la finalul în care, după numeroase trambalări, certuri, crize (literale și existențiale deopotrivă) și momente de speranță tot mai aberant-utopică, Carmen cea din titlu – care nu l-a întâlnit pe Borat – găsește o rezoluție sau chiar împlinirea. Nu cea visată inițial și poate nici măcar cea de așteptat, dar, dacă e un lucru pe care să-l păstrezi din aventurile ei și ale tuturor locuitorilor din Glod pre- și post- scurtul moment de notorietate pe care li l-a dat filmarea în satul lor a Kazahstanului lui Borat, acela e că uneori orice rezolvare ar putea fi mai bună decât ocazional, singurul lucru care să te mai țină în / pe picioare.

Seara s-a încheiat cu proiecția filmului ceh *Ivetka și muntele / Ivetka and the Mountain*, care s-a lăsat cu o scurtă sesiune de întrebări și răspunsuri la care a fost prezent directorul de imagine al documentarului, Brano Pazitka. Deschis, sincer, răbdător și puțin intimidat de imperfecțiunea englezei pe care o vorbea, el a dat curs curiozităților celor prezenți, unii puțin deranjați și / sau derutați de tema și nuanțele poveștii vizionate. Nu este de mirare, având în vedere că documentarul abordează un subiect relativ sensibil la interpretări – două tinere dintr-un sătuc de munte pretind că li s-a arătat în repetate rânduri Fecioara Maria – și care fură oarecum atenția de la ideea esențială a filmului: povestea unei experiențe deosebite, consecințele acesteia și raportarea personajelor la cele ce au survenit odată cu confesuirea viziunilor. Brano Pozitka ne-a destăinuit apoi, într-un cadru mai informal și mai departe de fixațiile religioase care pândeau să-l crucifice pe calmul invitat al Festivalului, cum au filmat totul în cea mai spontană manieră posibilă, cum toată „facerea” filmului a durat aproximativ trei ani (câte unul în parte pentru documentare, filmarea în sine și montaj), cum din zecile de ore de material brut au ajuns cu chin la varianta actuală de 84 de minute. Bineînțeles, dacă tot l-am prins locvace și dornic de destăinuirii, nu am putut să nu îl întrebăm și de-ale „after-film”-ului. Așa am aflat ca Ivetka s-a mutat în Anglia cu soțul său, dar că se întoarce în fiecare august acasă pentru ceremoniile religioase deja tradiționale, că între echipa de filmare și personaje s-au legat prietenii sincere, care promit să aibă un trai lung, și că au rămas în afara ecranului (fie au picat la montaj, fie n-au apucat să fie filmate) destule ramificații ale poveștii, fiecare contribuind la profunzimea și clarificarea intenției regizorale. Dar cum se poartă *sequel*-urile, nu se știe, nu se știe...

Carmen Dîrvari
Carmen Mezincescu

Gearing Up / Candații

(Hong Kong, 2008)

Regia: Sheetal S. Agarwal

„Ne-am obișnuit atât de mult cu competiția, cu lupta continuă pentru ceva, încât cred că nici unul dintre noi n-a învățat să fie fericit sau să se bucure de victoria obținută”, spune pe finalul acestui documentar, care n-o să binedispună pe mai nimeni, un puști – și el unul dintre aceia care au trecut teribilul și epuizantul examenul pentru care se pregătesc toți cei patru protagoniști ai filmului deja mult premiatei Sheetal S. Agarwal. Regizoarea i-a

ales – și filmat pe parcursul ultimelor opt luni dinaintea examenului – dintre cei aproape 250.000 care au dat testul comun pentru admiterea într-unul dintre Institutele Indiene de Tehnologie (IIT), din care ies vârfurile în materie de inginerie și cercetare ale țării, mulți dintre ei – după cum aflăm încă din imaginile de la o conferință mondială ce servesc de preambul poveștilor – ajungând pe poziții de

vârf în numeroase corporații și centre de cercetare din lume.

Cei patru – două fete și doi băieți – nu seamănă între ei, dincolo de numărul impresionant de ore pe care îl dedică zilnic studiului, ambiție și de ocazionalele frustrări în privința lipsei oricăror distracții și a stresului crescând pe care li-l provoacă apropierea examenului. Altminteri, Tanuj pare destul de relaxat, în timp ce mereu premiantul Harsh (nume parcă predestinat) își dorește nu doar să intre (de asta e sigur), ci și să fie în primii 100 dintre cei circa 6.600 de admiși. Gouri, și ea mereu premiantă până atunci, e puțin speriată de faptul că acum, pe lângă „competiție”, ar fi undeva la mijloc, în timp ce Ekta, venită dintr-o familie care nici nu prea știe ce e cu atât de laudatele institute, nu pare să aibă prea multă încredere în ea... Regizoarea taie permanent între istorisirile și mărturisirile celor patru, astfel că imaginea stresului și a greutății pregătirii se conturează treptat, din felurile în care puștii se completează ori contrazic, dar și cu ajutorul spuselor unuia dintre foștii absolvenți IIT, care povestește despre imensele avantaje și, mai ales, despre încrederea imensă pe care apartenența la cercul extrem de select al acestora îi le insuflă. Undeva pe la mijloc, mai apar inserate și ceva statistici și tăieturi din ziare, ce completează și ele tabloul.

Povestea e simplă, universală și oarecum îngrozitoare, vorbind despre ambiție (supra)omenească, îndârjire, certitudini / nesiguranțe și speranțe... iar finalul, fără prea mari surprize în privința rezultatelor pe care le-au obținut până la urmă protagoniștii, te lasă pe gânduri din pricina zicerii pe care am citat-o la început. Și nu doar a ei.

Carmen Mezincescu

Competiție Internațional
Miercuri, 28 oct., ora 13:00, Sala B

Două sau trei chestiuni despre activism / Two or Three Things about Activism

(România, 2008)

Regie: Joanne Richardson

Aceasta este povestea unui eșec; ne spune realizatoarea în finalul filmului. Un eșec al activismului și un eșec al filmului în sine. De vină au fost întrebările, abordarea și punctul de plecare al demersului. După o oră și 12 minute în care filmul te poartă prin diferite zone ale țării, în intenția de a documenta diferitele focare de activism din România, de sufragerie sau piață, și ajungând să se piardă, în mai multe locuri, în divagații mai mult sau mai puțin irelevante, ajungi să apreciezi momentul de sinceritate.

Începutul bombastic cu un citat din Godard despre filmul politic, recitat și explicat în *voice-over*, mai mult desumflă decât să arunce o brumă de legitimitate peste viitorul demers. Apoi, structurarea cel puțin îndoielnică scade și mai mult din coerența acestui film. Prima parte, intitulată „Deveniri subiective”, urmărește același lucru ca și partea a doua, care, surprinzător, se numește „Deveniri subiective, partea a doua”. Diferența fiind – și asta ne-o explică tot autoarea – că în prima parte relatarea se bazează mai mult pe imagini, iar în a doua, pe vorbele intervievaților. Asta pentru că acesta a fost sfatul unei persoane din umbră, cu care realizatoarea dialoghează misterios, ținând în ceață auditoriul, probabil dintr-o încercare de a mai fura niște poezie de acolo unde nu există.

Ceea ce urmăresc, de fapt, toate părțile acestui film este, pe de o parte, o catalogare a cât mai multor puncte de activism din țară, și, pe de alta, interogarea în sine a ideii de activism. Descoperim astfel, în stadiu incipient, numai forme de activism

importate din Occident: mișcări pentru drepturile homosexualilor, feminisme de dormitor, mișcări pentru drepturile bicicliștilor, mișcări anarho-punkiste din care nu înțelegi nimic (“Food not Bombs”? – luptă împotriva bombelor prin oferirea unei mese calde homeșilor...?!), exhibiționisme de adolescenți care îl imită (sau, mai bine spus, care vor să îl imite) pe Joe Strummer, ocupând clădiri abandonate și organizând petreceri în ele, dar și inițiative mai serioase (conform spuselor intervievaților, deoarece niciodată cuvintele nu sunt ilustrate prin imagini), cum ar fi lupta împotriva organismelor modificate genetic și a agriculturii abuzive.

Ceea ce trenează cel mai mult este absența unei selectări a materialului filmat (ai impresia că e pus tot, la grămadă), lipsa aproape totală a imaginilor care să illustreze discursul (da, trebuie să înveți să ascuți, însă un documentar nu e tocmai un interviu TV), montajul absolut obositor...

În fine. Să faci un documentar despre activism e comparabil cu a scrie o compunere despre libertate. Ar fi fost infinit mai eficient, mai interesant și mai relevant un documentar despre un singur focar de activism, care să fie minim aprofundat în cercetare. În stadiul de față, acest film rămâne, așa cum recunoaște și realizatoarea, o survolare de suprafață, pe un fundal muzical de doină.

Eliza Zdru

Competiție România
Miercuri, 28 oct., ora 13:35, Sala B

Copiii uraniului / Children of Uranium

(România, 2009)

Regia: Adina Popescu & Iulian Manuel Ghervas

În Băița Plăii, fiecare nor de ceață, fiecare piatră de pe asfalt, asfaltul în sine, totul mustește de un pericol iminent. Se numește uraniu și este un element chimic radioactiv. Mina „Avram Iancu” a funcționat aici mai bine de 60 de ani, cu toate că efectele iradierii cu uraniu asupra locuitorilor și în special asupra lucrătorilor în mină erau cunoscute, dar ascunse, de către autorități. Până să se obosească un inginer rus trimis de partid să îi lumineze pe localnici cu privire la acest aspect, minerii obișnuiau să bea apă venită direct din stânci. Și nu vrei să te gândești ce boli poate provoca un astfel de obicei. O cercetătoare măsoară gradul de iradiere în diferite puncte ale acestei zone. Descoperă, în curtea unei case, o cifră de iradiere care se apropie de 10, în condițiile în care limita normalului este 0,20. Siderată, spune că până atunci aparatul de măsură nu a atins niciodată

un asemenea nivel de iradiere. Mina „Avram Iancu” a fost închisă în 1998, numai că efectele iradierii cu uraniu nu trec atât de ușor. Substanța chimică există în pietrele cu care se joacă copiii, în materialele de construcții din care au fost ridicate casele, în aerul pe care îl respiră toți.

Călătoria prin această lume stranie, de o disperare aproape totală, este ghidată de un bătrân, care pare a fi cel mai vechi și cel mai longeviv lucrător din mină – culmea, a supraviețuit până la 79 de ani. Bătrânul rememorează secvențe din deceniile în care a lucrat ca director al minei. De multe ori, zile în șir, a fost nevoit să stea în mină chiar și când apa îi ajungea până la umeri, pentru că asta le mai dădea curaj muncitorilor pe care îi avea în subordine. Imaginea pare desprinsă din infern. „Și, uite, sunt încă în viață”, spune el emfatic. Blocurile din zonă par să se surpe. Interiorul lor ascunde personaje obscure și decoruri sumbre. Bătrânul fost director găsește pietre cu uraniu chiar și pe drumurile des umblate. Un localnic adună ciuperci pădurețe, pe care le vinde apoi. Ciupercile au crescut probabil alături de pietrele respective.

Ignorând tot acest spectacol lugubru, un băiețel angelic fluieră un cântec inventat de el, inspirând aerul otrăvit. Cu acest cântec aproape ireal, finalul contrapunctic al filmului atinge rezonanțe maxime. Desființând aproape orice urmă de speranță, ignorând orice urmă de umor și, în final, emoționând, filmul trece printr-un registru larg al sentimentelor umane de culoare închisă, dar o face extrem de sugestiv.

Eliza Zdru

Competiție România
Joi, 29 oct., ora 19:00, Sala A
Sâmbătă, 31 oct., ora 11:35, Sala B

Rapresent

Serbia, 2009
Regia: Ivana Todorovic

Bojan a trăit aproape toată viața pe străzi. Toți oamenii care i-au fost apropiați au murit. Își amintește vag și lapidar despre un bloc în formă de U care reprezintă pentru el copilăria. Are toate idiosincraziile unui așa-zis vagabond: a avut probleme grave cu drogurile tari, încăierări destul de dese cu poliția, prieteni care l-au lăsat baltă imediat ce a încetat să îi aprovizioneze cu droguri și țigări, iubite care l-au părăsit imediat ce părinții au aflat cu cine au de-a face, a crescut prin case de toleranță și, încercând să ia toate acestea în piept, inhalează în mod curent aburi de vopsea și se autoflagează, în încercarea de a direcționa mânia spre el și nu spre altcineva. Până aici, nimic nou. Bojan are însă ceva în plus, care transformă cazul său într-o poveste. În ciuda a tot ce i s-a întâmplat, și-a păstrat o prospețime destul de rar întâlnită până și la oamenii fericiți. Se bucură ca un copil de un sfert de tort găsit în tomberon și își povestește viața în timp ce îl savurează, gândindu-se că participă de departe la aniversarea vreunui puști care petrece în altă parte. Bojan e fascinat de graffiti și de prestigiul ascuns al artiștilor din spatele desenelor de pe pereți și cumva, vrea să fie ca ei. Desenează, străduindu-se să prindă tainele unui graffiti bun. Bojan scrie greșit cuvântul „End”, din „Rapresent”, tag-ul lui, pentru că dă mai bine și îi aduce aminte, în același timp, că totul are un sfârșit, pe care l-a văzut mult prea des. Bojan empatizează cel mai mult cu un câine de stradă, pentru că se recunoaște foarte bine în ochii lui. Urmând o temă la îndemână și destul de bătătorită, *Rapresent* scapă de patetismul unui documentar oarecare despre viața de stradă tocmai prin ingenuitatea personajului pe care îl înfățișează și prin naivitatea realizatoarei care îl urmărește. Discursul nu excelează prin ingeniozitate – de multe ori ai vrea să vezi și alte imagini în afară de planuri apropiate cu protagonistul, iar unele fragmente puteau fi foarte bine ilustrate ceva mai creativ. Totuși, câștigă multe puncte datorită unei sincerități generoase a privirii.

Eliza Zdru

Competiție Student
Joi, 29 oct., ora 12:20, Sala A
Vineri, 30 oct., ora 10:25,
Sala B

Așteptând femeile / Waiting for Women

(Marea Britanie, 2008)
Regie: Estephan Wagner

Iată o întrebare intrigantă la care acest film *nu* dă răspuns: dacă e de înțeles că în timpul războiului, toți bărbații pleacă la luptă lăsând femeile singure, ce face ca, în condiții absolut normale, bărbații să rămână complet părăsiți de femei? Și, totuși, cum ar arăta o societate fără femei? Bărbații ar învăța probabil să își spele singuri hainele, să facă curat, să gătească și să hrănească animalele. Și apoi? În satul Riofrio, undeva în Spania, dintr-un motiv necunoscut, lipsesc aproape cu desăvârșire femeile, iar majoritatea bărbaților nu au cunoscut aproape niciodată proximitatea unei femei. Cei mai tineri, încă neresemnați, au pus la cale o „caravană” – vizita în satul lor a unui grup de 50 de femei disponibile, venite de prin alte părți pentru o serată dansantă. Evenimentul trezește instincte adormite în bărbații din sat, astfel că ei orchestrează o întreagă desfășurare de forțe: redcorează sala mare de sărbătoare a satului, pregătesc un festin, o plimbare a fetelor în oraș, găsesc chiar un cimpoier care să le cânte la petrecere. Fiecare are motivația lui: unii vor să își găsească o soție, alții caută o noră pentru fiu care să lucreze pământul, cei mai mulți se gândesc, evident, la sex. Unii sunt sceptici și ignoră cu totul „caravana”. Chimeno, bețivul satului, este și el în căutarea dragostei. Aparent, are șanse minime: nu pare a putea sta departe de alcool și toți consătenii îl batjocoresc. Ziua mare vine, autobuzul plin cu femei intră în sat și nebunia se dezlănțuie. Bărbații se reped asupra femeilor într-un fel din care transpare destul de clar că nu prea sunt obișnuiți cu prezența în carne și oase a sexului feminin. Te aștepti ca, dintr-un moment în altul, să se producă o catastrofă. Toate așteptările sunt deturnate însă când personajul cel mai puțin probabil să reușească își găsește perechea multășteptată.

La fel de mult o privire asupra singurătății, o interogare asupra rolului pe care îl poate avea femeia pentru bărbatul singur, cât o neașteptată și neverosimilă poveste de dragoste, *Așteptând femeile* promite a fi o dramă cu accente de umor negru și sfârșește prin a fi o revigorantă lecție despre speranță. Filmul clarifică destul de târziu cine este protagonistul poveștii dar acesta este marele său atu, pentru că pregătește astfel, cu atât mai ingenios, surpriza neașteptată adusă de final.

Eliza Zdru

Competiție Student
Joi, 29 oct., ora 10:40, Sala B

Clasa mea de liceu / My Class – From Russia with Relativity

(Germania, 2007)
Regia: Ekaterina Eremenko

Școala de Științele Naturii, de la care pornește documentarul Ekaterinei Eremenko, este un produs al unei viziuni idealizante a sistemului sovietic, aflat în plină cursă spațială cu America. Se ia un număr de copii talentați la matematică, se trec acești adolescenți printr-un program intensiv de matematică și fizică și, la sfârșit, veți obține viitoarele genii științifice ale URSS-ului. Și poate că, pentru acești tineri, lucrurile ar fi funcționat chiar așa, dacă politica Rusiei nu s-ar fi schimbat radical, odată cu Perestroika lui Mihail Gorbaciov.

Traseele liniare pe care ar fi trebuit să se înscrie destinele tinerilor se transformă, în capitalism, în evoluții imprevizibile și sinuoase. Cei mai mulți dintre elevi termină studii strălucite, însă, mai departe, depinde numai de ei cum aleg să-și folosească talentele. Nu mai există o mare putere sovietică pe care s-o slujească, așa că acum fiecare este liber să-și urmărească prosperitatea personală. Unii rămân în Rusia, alții, mulți, își construiesc cariere strălucite în Anglia, Elveția și, în special, în SUA. Unii dintre cei mai înzestrați băieți, ceva mai sensibili, eșuează, fiind doborâți de încercările timpurii ale vieții de după școală.

Documentarul Ekaterina Eremenko e, la rândul său, unul personal: foștii elevi ai Școlii de Științele Naturii sunt colegii ei, adunați după 20 de ani, ea este unul dintre absolvenții școlii. Nu e o narațiune obiectivă și detașată; dimpotrivă, regizoarea ne spune, într-un fel, și propria poveste, caută răspunsuri care să-i lumineze propria evoluție, suprapusă peste a celorlalți. Pe de altă parte, grupul ales e reprezentativ, poate, pentru o anumită generație care a pornit în viață chiar în pragul Perestroikăi. Pe fundal sunt foarte vizibile problemele Rusiei postcomuniste, condusă de mâna de fier a lui Vladimir Putin. „De ce să te întorci în Rusia, ca să mori?”, întreabă retoric unul dintre personaje. Un altul, care s-a apucat de afaceri de presă în Rusia, încearcă să explice, cinic, că nu trebuie confundate convingerile personale cu ceea ce scrii în ziar, ca „profesionist”. Dacă poporul își dorește „discursuri naționaliste”, asta trebuie să-i dai să citească în ziar.

Cei plecați în America nu s-au împlinit, neapărat, odată cu schimbarea mediului. Un fost elev, matematician strălucit, s-a întors în Rusia după terminarea studiilor în America, pentru că nu a putut face față Occidentului; un altul, care a devenit profesor universitar la New York, nu mai păstrează deloc legătura cu familia sa din Rusia; altul, care lucrează în IT, are o casă mare și bogată, însă dă semne că ar cam duce lipsa prietenilor, și tot așa. Mulți fac apel la analogii cu științele naturii, se întreabă dacă acestea ar putea să le dea răspunsuri cu privire la propriile vieți, însă existența umană nu e, se pare, la fel de liniară și previzibilă ca matematica sau fizica.

Ekaterina Eremenko încearcă să nu judece prea aspru aceste destine, implicată fiind afectiv în poveste, însă tocmai lumina propriilor sentimente o aruncă, mai mereu, comentariile ei asupra personajelor. Dincolo de elementul antropologic, documentarul surprinde plăcut prin montaj, prin combinația unor „lecții de fizică” și a unor piese muzicale rusești, punând măruțurile personajelor într-un foarte agreabilă ramă artistică.

Cătălin Sturza

Competiție Europa
Joi, 29 oct., ora 16:00, Sala A
Vineri, 30 oct., ora 11:00, Sala B

Discovering the unknown around us A conversation with Csilla Kató, programme director

What are the most important events of the two years that have passed since the previous edition of the Astra Film Festival?

In 2008 and 2009 Astra Film Festival has been exported to Siberia, to Poznan and Krakow, to Paris, Turin, Győr and Madrid. We've had a very busy year.

Astra Film Festival 10 has a section for the youngest viewers – "Good Morning, World". Why a programme with documentaries for children?

Our attempt with this programme has been to educate the children's taste in watching movies at the cinema. Children today don't generally get to see films in cinemas and go through the experience of amplified emotions of having a few hundreds of other kids close by, reacting in pretty much the same manner to what they see. That's what cinema screenings during a festival can offer them. Secondly, we've also wanted to offer them films that fit the Festival profile: the emotion of discovering unknown worlds. Let them see the way children their age live in other countries, even on distant continents, in Africa, Asia or America.

What other special programme of the anniversary edition of Astra Film Festival would you recommend?

We've maintained the special programme dedicated to regions, as well as the selection principles: the idea of discovering the things around us that we don't

know. In Romania, regular media consumers know more about Osama bin Laden, New York and 9/11 than about the way our neighbours in the Balkans or in Russia, Ukraine etc. live. The "Turkey, the Unknown Neighbour" programme presents five documentary films on different daily aspects of life in this country, as well as traditional Turkish music.

It's good to know what's happening on our neighbour's lot – just think of Rosia Montana. For instance, *Alethea* presents the situation of a gold mine that has opened in 1989 and has been operating in Turkey ever since, despite huge pollution issues in the area and in spite of the efforts of NGOs and locals who have been fighting to get it closed. Those films have been surprising even to us. You can see, for example, a scene on the Trabzon beach, a few hundred miles from the Romanian seaside: the mother of a Turkish family, fully dressed and with her head covered by a scarf, sits on a chair and watches the rest of the family, father and children, bathing in sea...

Constantin Trihenea

.....continuare din pagina 1

Astra Film Festival sprijină documentarele românești

La ceremonia de deschidere a Festivalului, care a avut loc luni seară, în sala mare a Casei de Cultură, domnul Constantin Trihenea, prefectul Județului Sibiu, a declarat: „Ediția jubiliară din acest an a Festivalului *Astra Film* îmi oferă plăcuta ocazie să-i felicit pe toți cei care au făcut ca Sibiu să devină centrul cinematografului documentar-antropologic românesc. Îl felicit în mod special pe regizorul Dumitru Budrala, care, cu ambiție, tenacitate și dragoste pentru filmul documentar, a reușit să creeze o tradiție de artă și cultură în orașul nostru”. Domnul Martin Bottesch, președintele Consiliului Județean Sibiu, a explicat astfel succesul *Astra Film Festival*: „Filmele documentare arată oameni, arată locuri, arată viața, așa cum este ea, și viața întotdeauna este interesantă”. Domnia-sa a glumit spunând că directorul Festivalului a greșit programând începutul ediției jubiliare de Sfântul Dumitru, pentru că va trebui să dea de băut tuturor celor din sală, iar Dumitru Budrala s-a conformat la sfârșitul filmului de deschidere.

Directorul general al Complexului Național Muzeal Astra, domnul Valeriu Ion Olaru, a punctat: „Mulțumesc în primul rând domnului director Budrala, care este trup și

Valeriu Ion Olaru

suflet pentru acest festival, și colectivului dânsului, care merită toată lauda și pe care noi, cei din muzeu, poate că îi apreciem destul de puțin până la urmă”. În final, Excelența-Sa David Oren, ambasadorul Israelului (țară cu două filme în competiții), a încheiat ceremonia de deschidere, observând: „Prin festivaluri precum *Astra Film* de la Sibiu, spectatorii au ocazia să cunoască realitățile lumii în care trăiesc”.

Martin Bottesch

.....continuare din pagina 1

Un spațiu foarte generos acordat documentarului românesc Convorbire cu Adina Vărgatu

De ce anul acesta există, în cadrul *Astra Film Festival*, un program-focus „Made in Romania”, pe lângă competiția românească?

Ediția 2009 acordă un spațiu foarte generos documentarului românesc. Sunt două secțiuni necompetiționale, programul-focus și programul „Interesul public pe agenda media”, organizat în colaborare cu Fundația Soros România (de fapt, acesta din urmă este secțiune-concurs, dar în afara competiției oficiale a festivalului). În plus, avem și bilanțul celor două decenii de documentar românesc, cu participarea tuturor actanților importanți din domeniu. În ceea ce privește secțiunea-focus, am inclus aici filme care nu se potriveau profilului competiției, dar pe care am considerat că publicul trebuie să le vadă pe ecranul Festivalului.

Portretul de autor al ediției jubiliare este dedicat regizorului olandezo-indonezian Leonard Retel Helmrich – un nume puțin cunoscut publicului românesc. Care sunt atuurile filmelor sale care v-au determinat să le prezentați în cadrul Festivalului?

Suntem bucuroși că Leonard Helmrich a acceptat invitația noastră, pentru că în el se regăsesc mai multe personaje. Avem pe de-o parte cineastul care a cunoscut succesul și recunoașterea mondială, inventatorul unui stil de filmare și al accesoriilor necesare aplicării lui, și, nu în ultimul rând, teoreticianul care își expune stilul în medii academice. Nu în ultimul rând, nu am nici o îndoială că filmele lui vor fi bine primite și atunci Leonard Retel Helmrich nu va mai fi un nume necunoscut pentru publicul de documentar din România. Care este specificul secțiunii „Panorama”? Filmele din secțiunea „Panorama” sunt filme extraordinare prin poveștile și / sau personajele pe care le înfățișează. Nu fac parte din categoria documentarelor de autor pe care *Astra Film Festival* le preferă pentru secțiunile competiționale, dar, pentru că nu dorim să ne închistăm într-un stil anume, am ținut neapărat să le includem în program. Publicul va fi încântat, sunt sigură.

Astra Film

Ziar al Astra Film Festival Sibiu

Redactor-șef: Mihai FULGER

Redactori:

Carmen DÎRVARIU, Gabriela FILIPPI,
Anca MERCE, Carmen MEZINCESCU,
Eliza ZDRU

Fotograf: Alisa TARCINIU

Tehnoredactor: Ioana MOLDOVEAN